

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן
SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

נדריס טו

עניין: שלא אישן שלושה ימים

מדרש רבה בראשית פ"ט
ו אמר ר' שמעון בן אלעזר הנה טוב מאד, והנה טובה שנה. וכי שנה טובה מאד, אתמהא. לא כן תנינן ייזן ושנה לרשעים, נאה להם ונאה לעולם. אלא מתוך שאדם ישן קמעא הוא עומד ויגע בתורה הרבה.

פרי צדיק ר"ח כסליו אות ג'

חכמה כחכמת א"י כו"ט ע"ש והייט עפמ"ש (שס"ט ט) והנה טובה שנה. וכי טובה שנה אחמה כו"ט אלא מתוך שהוא ישן קימעא הוא עומד ויגע בתורה הרבה. והוא שהשנה יכול להיות לטובה. שמפני שאין אדם יכול להיות בלא שנה וכמ"ש (מדרים טו). שבעה שלא אישן ג' ימים מלקין אותו וישן לאלתר. נמצא ע"י השנה יכול להיות יגע בתורה הרבה. ואף דאי במ"ד אח"כ תחלת מפלה שנה דמיך ולא לעי באורייתא. והוא מעשה היצ"ר בתחלה להפיל עלולת על האדם. עללה תפיל תרדמה: מ"מ אות ס' מורה הסודב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב אלו ד"ת. תושבע"פ ששורשה בא"י. שאז השנה טוב מאד כשהוא מסייע להיות יגע בתורה הרבה. ועיקר השנה ברא הש"ת לזורך ד"ת. וכמו המיתה לאחר הקקול שהוא לזורך להשיג השנות הגבוהות וכמו שאמרנו. ומיתה נקרא ג"כ שנה כמס"ג ישי עפר. ובלשון חז"ל מכנה המיתה כד דמיך לשון שנה. וכן השנה לזורך ד"ת שישן קימעא וזוכה לקבל מה שלא יוכל להשיג בהקץ ואח"כ עומד ויגע בתורה הרבה. וכן המלום א"י מס' לנבואה כמ"ש

שם משמואל ויחי תרע"ח

והנה ידוע שקיום האדם בגשמיות הוא ע"י שני דברים אכילה ושינה, ובלתי שני אלה אי אפשר לחיות, ושיעור שינה הוא שלשה ימים, ושיעור אכילה הוא שבעה ימים, והנשבע שלא לישן שלשה ימים או שלא יאכל שבעה ימים הרי זו שבועת שוא כברמב"ם (פ"א מהלכות שבועות). ונראה דשינה היא נמי ענין מזון, שבמדרש שהארץ אמרה להקב"ה אין בי כח לזון את בריותיך, אמר הקב"ה פלגא עלי דהוא שינה. ביאור הדברים הא שאמרה הארץ אין בי כח לזון את בריותיך, היינו שאין בה ענין מזון לשכל אלא לגוף בלבד, וזה שאמר הקב"ה פלגא עלי היינו ששינה היא מזון שכלי שהנפש נדבקת בשרשה ושואבת חיים חדשים, ואכילה היא מזון גופני, ובאשר האדם הוא מורכב מגוף ושכל אי אפשר לחיות בלתי שני מיני מזון אלו זה לשכל וזה לגוף, אף ששתיהן נצרכות לשניהם, היינו משום שכלולות הן כידוע, מ"מ בעצם זו מתיחסת לשכל וזו לגוף: ונראה דלעומתם ברוחניות הן תורה ושבח, תורה מתיחסת לשכל והיא מזון לרוח השכלית [שהיא הנשמה] בישראל, ושבח מתיחסת לנפש שבישראל והיא אהבה ורצון

וע"כ כמו בגשמיות א"א לחיות שלשה ימים בלי שינה כבש"ס יבמות (קכ"א:), וכן שבעה ימים בלי אכילה כנ"ל בשם הרמב"ם, כן ברוחניות אמרו ז"ל (ב"ק פ"ב.) בהא וילכו שלשת ימים ולא מצאו מים דרשי רשומות אמרו אין מים אלא תורה והתקינו שיהי קורין בתורה גם ביום ב' וה' למען לא יהיו ג' ימים בלי תורה, מאחר שתורה היא מזון השכל הרוחני כמו ששינה היא מזון השכל הגשמי, וכמו שזה שיעורו ג' ימים, כך זה. וכן נמי כמו בגשמיות אין הנפש הרוחנית של ישראל מתקיימת שבעה ימים בלי שבת, וע"כ ניתנה לישראל השבת שהיא יום אחד לשבעה, וכמו שבגשמיות מפני שכלולות הן שתיהן נצרכות לשניהם, כן נמי ברוחניות,

